

София за разрушението на балканския блокъ и за една война срѣщу Сърбия.

При такова претенциозно освѣтление сърбитѣ успѣха да прѣдставятъ нашия споръ съ тѣхъ върху Македония, договора и арбитража. Чрезъ тая отровна легенда нашето поведение спрѣмо Сърбия биде още отъ самото начало опорочено въ очитѣ на Съглашението. Колкото по-енергично се показваше българското правителство въ своето становище досѣжно неприкосновеността на договора отъ 1912 год., толкова повече се затвърдяваше въ Лондонъ, Парижъ и Петроградъ заблуждението, че ние дѣйствуваме по свѣтитѣ и ръководството на Австро-Унгария. И когато почна безумната война срѣщу Сърбия, за Съглашението нѣмаше вече съмнѣние, че нашето настѣпление е начало на изпълнение на единъ австро-български таенъ планъ срѣщу Сърбия и че заповѣдта отъ 16 юни, дадена отъ София, е била диктувана въ Виена като увѣнчание на заговора на царь Фердинанда и на г. Данева съ Австро-Унгария.

Това заблуждение обяснява напълно гнѣва на Съглашението, свѣтитѣ, даденъ на Ромъния да мине Дунава, жестокостта на Букурещкия миръ. То господствува, въ извѣстна мѣрка, и по-нататъшнитѣ отношения на Съглашението къмъ България.

Идемъ сега до единъ периодъ, за който е рано да се говори, защото още не е приключенъ. Ще отбѣлжимъ въ него време само нѣколко момента, които идатъ като продължение и иллюстрация на нашата основна мисль досѣжно съприкосновението на България съ нѣкои голѣми европейски интереси.

Видѣхме въздѣйствието, което сж имали върху международното положение на България, Дарданелитѣ, Егейското море, Вардарската долина. Съюзътъ ни съ Германия трѣбваше да ни сблъска съ други два голѣми интереса на Европа: пжтя Хамбургъ — Багдадъ, Дунава и устията му.

Конфликтътъ ни съ Германия по добруджанския въпросъ не е още изясненъ прѣдъ общественото мнѣние. По него ще се пише тепърва. Но бждецитѣ разоблачения ще могатъ само да хвърлятъ свѣтлина върху разнитѣ перипетии на дипломатическата борба; колкото се отнася до сблъскването на двѣтѣ тези, тая на кабинета Радославовъ и тая на Германия, то може да се обясни още сега. Германия не допускаше присъединението на сѣверна Добруджа къмъ България по двѣ причини:

1-о. Защото не искаше, щото устията на тази голѣма търговска артерия, Дунава, да бждатъ отъ една страна руски, отъ друга — български;

2-о. Защото не искаше, и двата пжтища за Цариградъ — пжтя по сухо прѣзъ София и пжтя по море, прѣзъ Кюстенджа, да сж въ български ръцѣ.

Слѣдъ примирението около България почна играта на други голѣми европейски интереси. Тази игра, ако бѣ станала въ друго време, можеше да бжде отъ велика полза за нашето бждеще. Но тя се случи, когато надъ насъ тежи споменътъ отъ войната. Не трѣбва да се мисли, обаче, какво нашата важность е завинаги заличена. Ние се намираме сѣмо въ временно затъмнение. Но съ трудъ и мъдростъ и отъ него ще излѣземъ. Докато стоимъ на тоя голѣмъ кръстопжтъ, гдѣто ни е поставила историята, все ще дойде день, нашиятъ народъ да добие цѣна и нашиятъ гласъ да се чуе.